

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **A. P.**, zast. JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou, se sídlem Koněvova 150, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 14 Az 351/2004 – 18 ze dne 30. 11. 2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 5. 5. 2004, č. j. OAM-564/VL-19-P22-2004. Tímto rozhodnutím bylo vysloveno, že stěžovateli se neuděluje azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2, a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ustanovení § 91 tohoto zákona.

V kasační stížnosti stěžovatel současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, stěžovatel v obecné rovině brojil proti neudělení azylu a uváděl, že vlast opustil z důvodu tíživé situace. Požadoval,

aby soud přehodnotil stanovisko správního orgánu k otázce naplnění § 14 zákona o azylu a napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

V napadeném rozsudku dospěl krajský soud obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatel zemi původu neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu). Stěžovatel nesplňuje výše uvedené podmínky; v zemi původu měl toliko potíže se zaměstnáním. Stejně tak krajský soud neshledal naplnění podmínek § 14 zákona o azylu, jehož udělením se správní orgán zabýval v mezích své kompetence a správního uvážení. Z výše uvedených důvodů dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel obsáhlou kasační stížnost, a to z důvodu vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jeho naplnění přitom spatřuje zejména v porušení správního řádu, odkázal na porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 46 správního řádu a dále i na porušení § 14 zákona o azylu. K tomuto doplnil, že opustil zemi původu z důvodu tíživé životní situace, která však byla zapříčiněna politickou diktaturou v této zemi; vládní politická scéna je spjata s komunistickým režimem, stěžovatel se dostal do konfliktu s vládní diktaturou a byl propuštěn ze zaměstnání. Přitom nebyl schopen si zajistit ochranu před takovým šikanózním jednáním; neobracel se proto na policii, která je s tamním režimem úzce spjata, přičemž ochranu u organizace nestátního charakteru nevyhledal z důvodu malého vlivu na politickou situaci. Domnívá se přitom, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, k čemuž uvedl, že správní uvážení se musí pohybovat v mezích morálního a etického cítění, a a výklad příslušných zákonných ustanovení při správním uvážení musí být v souladu se základními právy a svobodami, jak je vymezuje Listina základních práv a svobod. Polemizoval se závěry soudů v této otázce a dovodil, že udělení azylu z humanitárních důvodů musí být posuzováno v každém jednotlivém případě zvlášť s přihlédnutím k individuálním podmínkám stěžovatele. Stejně tak uvedl, že soud nezajistil takové důkazní prostředky, jež by vedly k nápravě daného stavu a tím došlo k porušení § 77 odst. 2 s. ř. s.

S odkazem na výše uvedené pak požadoval, aby byl napadený rozsudek zrušen a vrácen k dalšímu projednání.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že napadené rozhodnutí, jakož i rozsudek soudu byly vydány v souladu se zákonem, odkázal na správní spis a související judikaturu. Závěrem uvedl, že návrh na přiznání odkladného účinku a kasační stížnost považuje za nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatel je zastoupen advokátkou.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec

má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumával napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelem.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatel jmenovitě uplatňuje důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 pod písm. a) s. ř. s. Význam uvedeného důvodu - „nesprávného posouzení právní otázky soudem“, spočívá podle Nejvyššího správního soudu buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní závěr, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Naplnění označeného důvodu však Nejvyšší správní soud v souzené věci neshledal.

Podle § 12 zákona o azylu se *azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal dne 14. 2. 2004 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém uvedl, že má ještě rumunskou příslušnost, do České republiky přijel s moldavským i rumunským pasem. O azyl žádá z politických důvodů, neboť ve vlasti, v Moldavsku, vládne diktatura, nemůže v takové společnosti žít, vždy zastával jiný názor než většina lidí V roce 1998 byl donucen odejít z práce na vlastní žádost, na jeho místo přijali syna vlivného muže. Od cizinecké policie ČR obdržel deportaci, chtěl by v České republice pobývat legálně, nechce se vrátit do Moldavska. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 29. 3. 2004 vyplynulo, že poprvé přijel do České republiky v červnu nebo červenci 1997, v lednu 1998 odjel do Moldavska, kde onemocněl, potom se někdy po novém roce 1999 vrátil do České republiky, protože nechtěl v Moldavsku být. V zaměstnání, ve městě F., kde pracoval, závod často přerušoval práci, posílali zaměstnance domů, dávali jim neplacené volno. Když byl poprvé v České republice, měl určitou lhůtu na to, aby se vrátil do práce, vrátil se o týden později. V návaznosti na to, někdy v lednu 1998, jej požádali, aby odešel ze zaměstnání, protože na jeho místo chtěli dosadit syna některého z vedoucích. Odešel tedy na vlastní žádost

a pak byl v nemocnici na psychiatrii. Nebyl spokojen s politickým ovzduším v zemi, politickou strukturu v Moldavsku považuje za následníka politické struktury Sovětského svazu. Sám je stoupencem demokracie a odpůrcem komunismu. Ačkoliv mu nikdo nevyhrožoval, přesto nechce v takové zemi žít. Problémy s policií nebo se státními orgány neměl. V zemi původu se svoje problémy nijak řešit nepokoušel. V České republice si po příjezdu v roce 1999 prodlužoval víza, při posledním prodloužení víza zplnomocnil jistého člověka, policie stěžovateli potom někdy v dubnu 2003 řekla, že předložené čestné prohlášení bylo falešné a stěžovateli bylo uděleno správní vyhoštění. Pak dostal ještě jednu deportaci.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatele, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o nedůvodnosti stěžovatelovy žádosti o udělení azylu, tak plně vychází ze skutkového stavu. Stěžovatel o azyl požádal až po delším nelegálním pobytu zde, a až poté, co byl správně vyhoštěn. Proto Nejvyšší správní soud nepřisvědčil stěžovateli v uváděných námitkách a považuje je za účelové. Pro podporu svých závěrů odkazuje Nejvyšší správní soud i na svou konstantní judikaturu, např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2005, sp. zn.. 4 Azs 395/2004, ve kterém bylo mimo jiné uvedeno, že *žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti.*

Stěžovatelem uváděné problémy (zejména uváděl tíživou životní situaci, politickou diktaturu v této zemi, šikanózní jednání a následné propuštění ze zaměstnání a nemožnost si zajistit ochranu před takovým jednáním) tak nelze s odkazem na výše uvedené ani podle Nejvyššího správního soudu podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu. Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy a údajů uváděných stěžovatelem. Nelze tak přisvědčit uváděným námitkám stran nesprávného právního posouzení. Nejvyšší správní soud odkazuje na závěry žalovaného správního orgánu, resp. soudu, se kterými se plně ztotožňuje.

Nejvyšší správní soud přitom přezkoumal i obecně tvrzené porušení v kasační stížnosti vypočtených ustanovení správního řádu, žádné porušení však neshledal. Rovněž tak neshledal tvrzené porušení § 14 zákona o azylu.

Pokud jde o hodnocení předpokladů pro udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud především uvádí, že udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Tomu ostatně dlouhodoběji koresponduje i konstantní soudní judikatura. Podle dřívější judikatury se *rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu; podle této judikatury se ani nejedná o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen* – viz např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000 či usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Rovněž tak ze stávající konstantní judikatury vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat

rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska mezí správního uvážení, popř. z hlediska jeho případného zneužití. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.10.2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, kde bylo uvedeno: „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkouvává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“

Nejvyššímu správnímu soudu tak nepřísluší posuzovat, zda v souzené věci došlo k naplnění důvodů hodných zvláštního zřetele, nýbrž přísluší mu pouze zhodnotit, zda krajský soud napadané rozhodnutí žalovaného řádně přezkoumal. A tady Nejvyšší správní soud, obdobně jako soud krajský, shledal, že žalovaný správní orgán se situací stěžovatele dostatečně zabýval, překročení mezí správního uvážení ani libovůli v rozhodnutí žalovaného však nezjistil.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci jak žalovaným správním orgánem, tak i krajským soudem. Stěžovatelem tvrzené skutečnosti nelze akceptovat jako důvody pro udělení azylu, neboť v jeho případě se nejedná o pronásledování ve smyslu relevantních ustanovení zákona o azylu. Nejvyšší správní soud k výše uvedenému dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativními jevy v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen ze zákonem stanovených důvodů, přičemž vždy je třeba se zabývat podstatou uváděných důvodů pro udělení azylu. To žalovaný správní orgán i krajský soud učinily, důvody uváděné stěžovatel však nelze považovat za důvody azylově relevantní.

Nejvyšší správní soud tak stěžovateli v žádné z jeho stížnostních námitek nepřisvědčil.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s, ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaný, který v řízení úspěch měl, žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 13. března 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu